

PROCESI GLOBALIZACIJE U OBRAZOVANJU

dr Smiljana Đukićin Vučković

Uticaj globalizacije i obrazovanja

- Kakvo treba da bude obrazovanje da bi odgovorili zahtevima globalizacije?
- Kako i koliko procesi globalizacije utiču na nacionalne obrazovne sisteme i njihov razvoj?

Prioritet dati prirodnim naukama i matematici

- Neki pedagozi - opšte obrazovanje treba da pruži solidnu osnovu iz **prirodnih nauka i matematike**.
- Stečena znanja biće osnova sticanju profesionalnih veština neophodnih za praćenje tehničko – tehnoloških promena i potreba u procesu rada,
- doživotno osposobljavanje

Globalizacijske promene i obrazovanje

Akcentat globalizacijskih promena treba da bude:

- na upoznavanju drugih kultura,
- na zajedničkom životu,
- na jačanju znanja i veština u procesu visokog obrazovanja da bi se zadovoljili zahtevi radnih mesta,
- upravljanju i
- biznisu.

Šta treba da pruži visoko obrazovanje?

Visoko obrazovanje treba pojedincu da omogući:

- sticanje znanja i veština u procesu istraživanja,
- širenja, primenu znanja i
- uspostavljanje veza u svim sferama ljudskog društva,
- transfer novih programa koji će pratiti dostignuća u prirodnim naukama, informacionim i tehnološkim sistemima.

Opšte tendencije uticaja globalizacije na sisteme obrazovanja

- Američki naučnici su proučavali proces globalizacije u svetskoj ekonomiji i njen uticaj na obrazovanje.
- Izdvojili su pet jasno diferenciranih grupa zemalja:
 1. *Visoko razvijene zemlje*
 2. *Nove industrijalizovane zemlje*
 3. *Zemlje sa srednjim i niskim nacionalnim dohotkom*
 4. *Zemlje koje su u fazi industrijalizacije*
 5. *Poljoprivredne zemlje*

1. Visoko razvijene zemlje

Visoko razvijene zapadnoevropske zemlje, Japan, SAD i Kanada akcenat stavljaju na:

- jačanje naučnih inovacija, kreativnog menadžmenta i kvalitetnije univerzalno srednje obrazovanje, naročito visoko obrazovanje
- primenu istraživačkih rezultata u proizvodnji i uslužnim delatnostima

2. Nove industrijalizovane zemlje

Nove industrijalizovane zemlje sposobne su za efektivnije ulaganje da poboljšaju kvalitet i kvantitet obrazovanja i stručnog osposobljavanja, razvoj tehničko - tehnološkog obrazovanja, inovatorstva i istraživanja

3. Zemlje sa srednjim i niskim nacionalnim dohotkom

- Imaju univerzalno osnovno obrazovanje i nagli porast broja upisanih u srednje škole i na univerzitete
- Primećuje se uvođenje novih informacionih tehnologija i tehnologija menadžmenta
- Najveći problem, prisutan je u kvalitetu obrazovanja

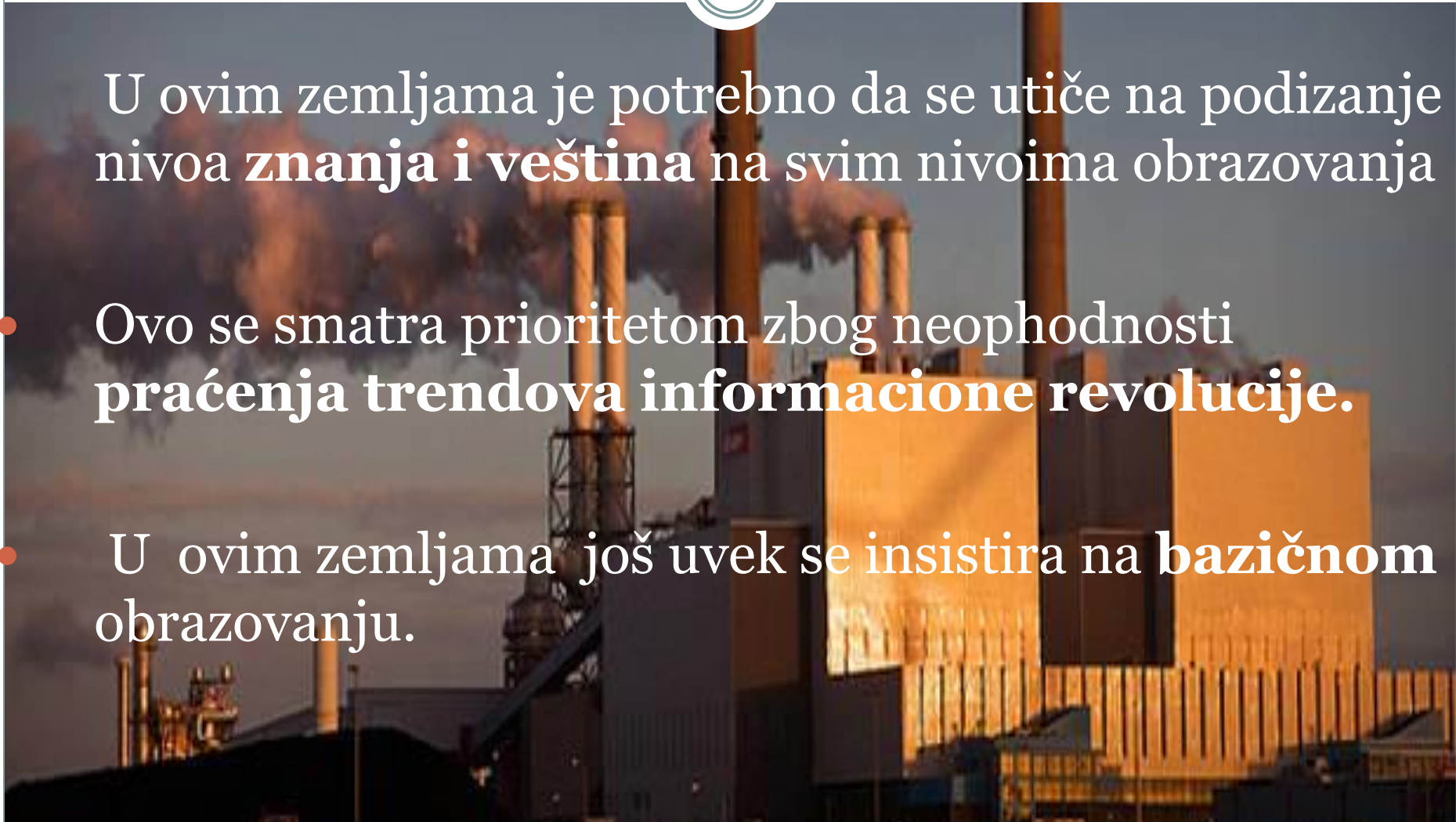
4. Zemlje koje su u fazi industrijalizacije

U ovim zemljama je potrebno da se utiče na podizanje nivoa **znanja i veština** na svim nivoima obrazovanja

- Ovo se smatra prioritetom zbog neophodnosti **praćenja trendova informacione revolucije.**

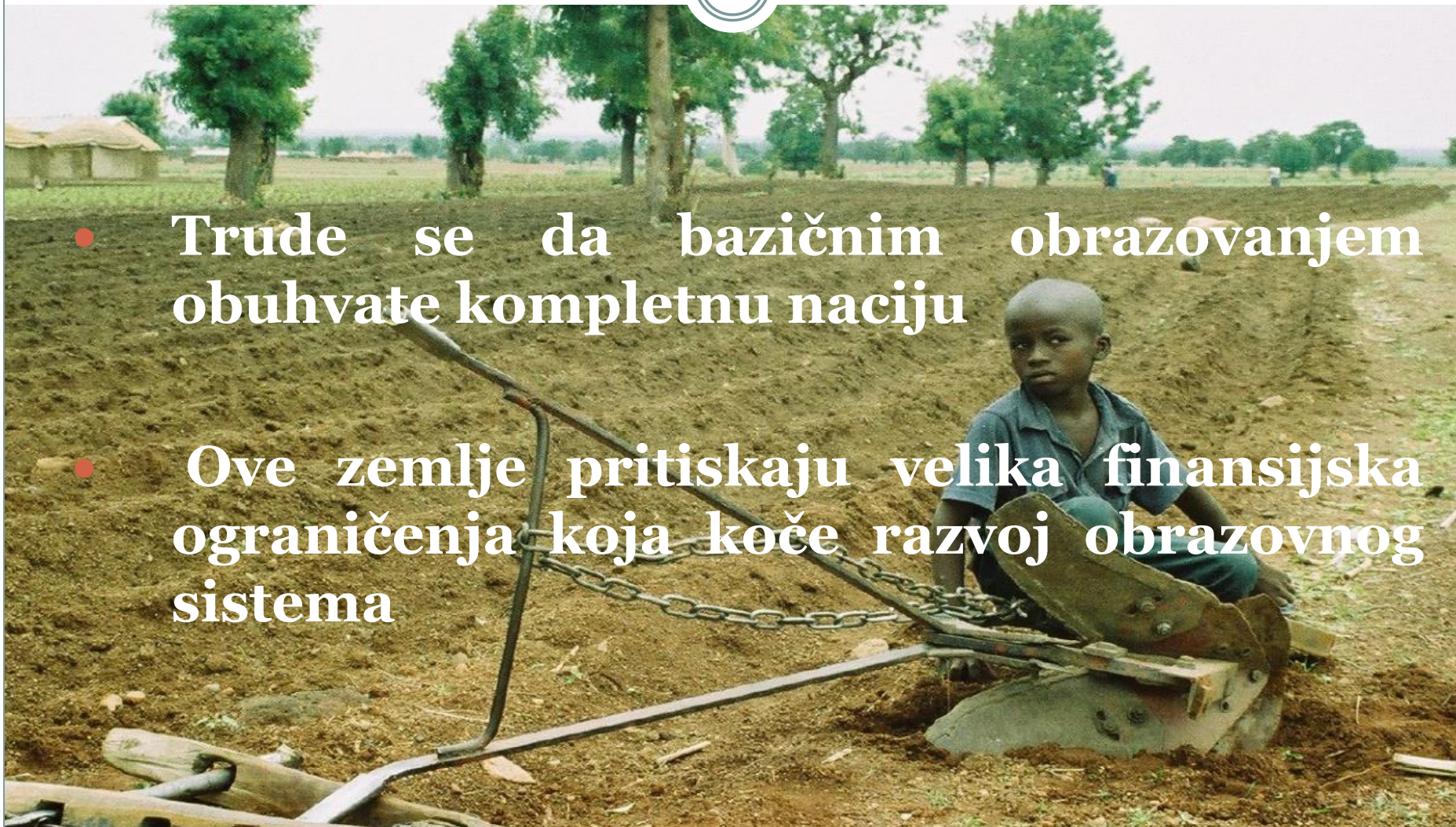
- U ovim zemljama još uvek se insistira na **bazičnom** obrazovanju.

5. Poljoprivredne zemlje

- Trude se da bazičnim obrazovanjem obuhvate kompletnu naciju
- Ove zemlje pritiskaju velika finansijska ograničenja koja koče razvoj obrazovnog sistema

Na osnovu istraživanja procesa globalizacije u obrazovnim sistemima pojedinih zemalja sveta, zaključuje se

- Sadašnji talasi globalizacije imaju relativno male efekte na nacionalne obrazovne sisteme
- Školski sistemi moraju da budu u službi mladih kako bi oni mogli da iskoriste svoje intelektualne, radne i životne potrebe u svim njihovim dimenzijama

CILJEVI OSNOVNOG I OBAVEZNOG OBRAZOVANJA

- Kraj XX i početak XXI veka obeležen je brojnim seminarima, naučnim skupovima, koji pokreću i pitanje promena u obrazovanju
- Inovacijske promene u društvu nameću redefinisavanje ciljeva i zadataka obrazovnih sistema
- Sklad između obrazovno-političkih strategijama na **državnom** ili **lokalnom** obrazovnom nivou

- Razvijene zemlje sveta sprovode značajne i efikasne reforme sistema obrazovanja.
- To podrazumeva brže uključivanje u naučno-tehnološku revoluciju kao društveni proces.
- Nivo i kvalitet obrazovanja i vaspitanje utiče na privređivanje, životni standard.

Šta je sistem obrazovanja?

Definicija pojma **Sistem obrazovanja**

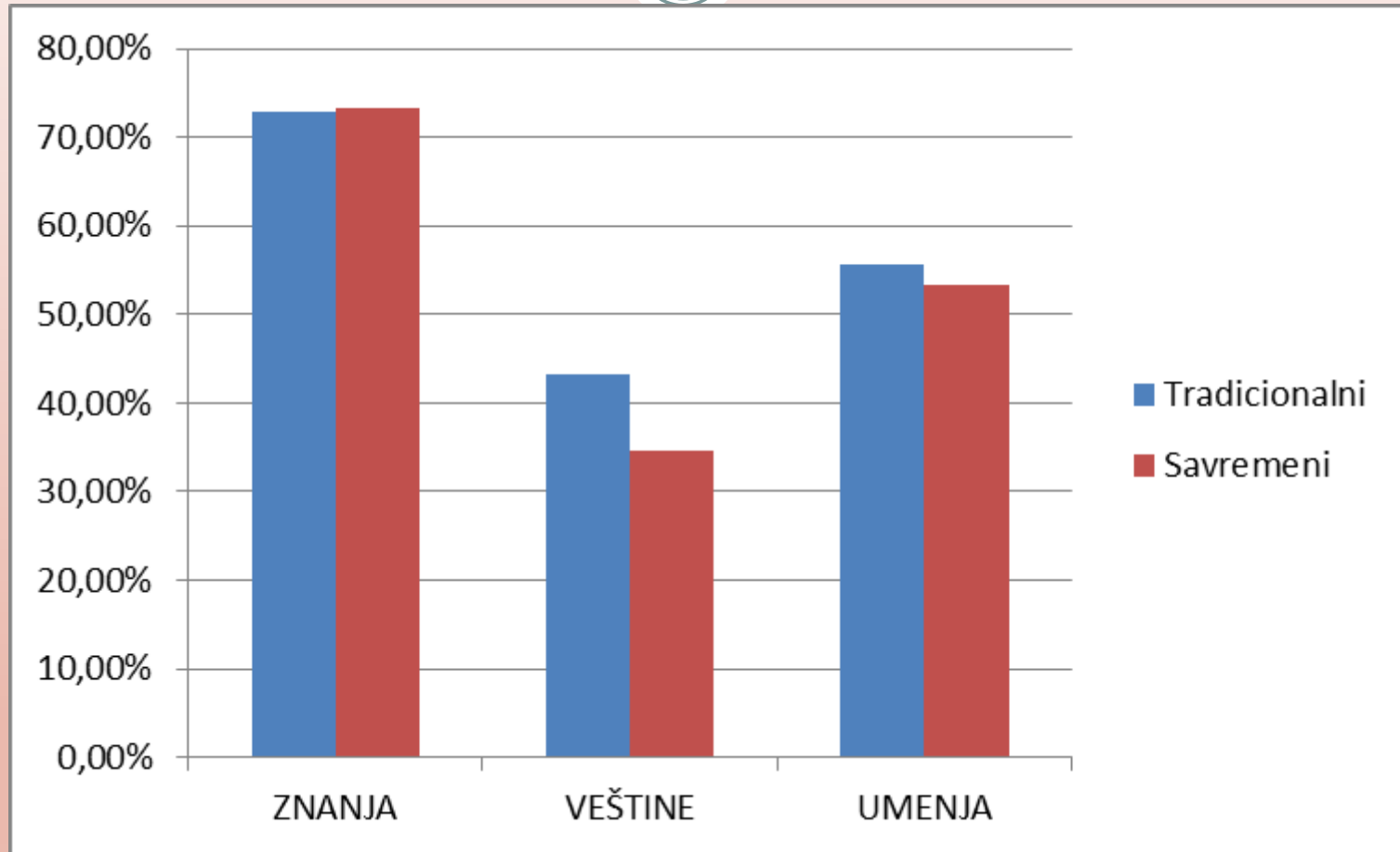
- Sistem obrazovanja u svim zemljama sveta čini skup uređenih i povezanih obrazovnih programa i obrazovnih institucija pomoću kojih sa ostvaruju obrazovni ciljevi
- U većini zemalja **ciljevi** su samostalno definisani i određuju šta treba postići u odgovarajućoj fazi obrazovanja, dok **zadaci** to neposredno razrađuju

Na konferenciji Saveta Evrope, održanoj u Vaduzu 1983. godine definisani su opšti ciljevi osnovnog obrazovanja

- Osnovno obrazovanje mora da pruži više od poučavanja temeljnog čitanja, pisanja i računanja, iako to i dalje ostaje važno
- Ono mora da **proširi horizonte** dečije neposredne i šire fizičke i kulturne sredine.
- Ono mora da pomogne deci u sticanju i praktičnoj primeni demokratskih vrednosti tolerancije, učešća, odgovornosti i poštovanja prava drugih.
- Ono mora da **podstiče razvoj** znanja, veština i stavova na osnovu kojih će deca moći da odgovore na buduće zahteve koje će pred njih postaviti srednja škola, posao, porodica i društvo
- osnovno obrazovanje je najvažnija osnova za ostvarivanje procesa doživotnog učenja

Postignuća učenika gimnazija (studija slučaja geografske odlike Evrope)

Ivanović Bibić i koautori, 2015.

Ciljevi obrazovanja u funkciji globalizacije

- Treba da obuhvate potrebu međunarodnog zблиžavanja država i naroda sveta,
- da se kod mladih razvijaju osećanja svetske pripadnosti uz uvažavanje nacionalnih, regionalnih i lokalnih korena,
- da utiču na formiranje sistema vrednosti, lične i kolektivne inicijative i odgovornosti u svim procesima života i rada

Evropska dimenzija obrazovanja

- Na konferenciji ministara prosvete 1991. godine usvojena je rezolucija „Evropska dimenzija obrazovanja: obrazovna praksa i sadržaj programa“
- Ciljevima obrazovanja je "data" evropska dimenzija
- Obrazovanje Evrope mora da ima jedan zajednički cilj, da kod mladih razvije potrebu zbližavanja i povezivanja evropskih naroda i država

Ciljevi obrazovanja koji proizilaze iz evropske dimenzije obuhvataju:

- pružanje znanja, kompetencija i stavova mladima da mogu da prate i da učestvuju u svim izazovima evropskog društva;
- pripremu mladih za visoko obrazovanje,
- rad i svakodnevni život u multikulturalnoj i multijezičkoj Evropi;
- osposobljavanje mladih da čuvaju kulturno nasleđe i da odgovorno ispunjavaju svoje obaveze,
- poštuju prava svih stanovnika Evrope

U izveštaju sa Ministarskih konferencija o obrazovanju (1990-1991), jasno se uočavaju ciljevi evropskog obrazovanja:

- Promocija svih talenata:
- kreativnost,
- lični razvoj,
- kritičko mišljenje,
- samostalan rad,
- poštovanje demokratije i ljudskih prava,
- hrišćanske i humanističke vrednosti,
- široko opšte obrazovanje,
- poštovanje evropskog zajedničkog kulturnog nasleđa i istorije

Krajem prošlog veka inovirani su ciljevi obrazovanja u

- Švedskoj, Danskoj, Nemačkoj, Češkoj, Poljskoj, Francuskoj, Ukrajini, Mađarskoj, Sloveniji i Slovačkoj

Redefinirani ciljevi obrazovanja u pomenutim zemljama odnose se na:

- razvoj ličnosti učenika
- obezbeđivanje znanja i veština i priprema za život i rad u multikulturnom i multijezičkom društvu
- osposobljavanje za poštovanje vrednosti (mir, verske, rasne i sve druge razlike)
- razvijanje osećanja pripadnosti specifičnoj kulturi i tradiciji svoje zemlje

U ciljeve obrazovanja u ovim zemljama integrisani su ciljevi iz "evropske dimenzije", i oni obuhvataju:

- razvoj ličnosti učenika i njegovih sposobnosti, veština i kreativnosti,
- sticanje, vrednovanje i evaluacija znanja,
- fizičko zdravlje učenika

Na osnovu analize ciljeva obrazovanja u zemljama sveta, tendencije razvoja obrazovanja u Evropi i preporuke međunarodnih organizacija nameće se zaključak da su ciljevi obrazovanja veoma slični i mogu se svrstati u nekoliko kategorija